

Samenvatting antwoorden op vragen Eerste Kamer over de Wegiz – januari 2023.

De minister van VWS heeft mede namens zijn collega van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (die ook digitalisering in haar portefeuille heeft) schriftelijk geantwoord op vragen die begin december door de Eerste Kamer zijn gesteld over de Wegiz en die op 31 januari 2023 in de commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de orde komen. Wij maakten een samenvatting van het 22 pagina's tellende document¹.

Over de meeste onderwerpen publiceerden we eerder ook al een samenvatting of kennisdocument. Die zijn via de voetnoten terug te vinden.

Proces wettelijke verplichting gegevensuitwisselingen

De Meerjarenagenda Wegiz geeft aan welke gegevensuitwisselingen in welke volgorde bij wet en Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) worden verplicht². Uitwisselingen kunnen op deze agenda komen op verzoek van het veld of door aanwijzing van de minister, al dan niet op advies van het Informatieberaad Zorg.

Komt een uitwisseling in aanmerking voor plaatsing op de agenda dan volgen drie toetsen:

1. Middels een maatschappelijke kosten- en batenanalyse wordt vastgesteld of de uitwisseling toegevoegde waarde heeft;
2. Een volwassenheidsscan moet uitwijzen of de uitwisseling realiseerbaar is;
3. De kwaliteitsstandaard waarin beschreven staat welke informatie moet worden uitgewisseld moet ingeschreven staan in het kwaliteitsregister bij het Zorginstituut Nederland (ZIN).

Vervolgens wordt op basis van de uitkomsten vastgesteld of de uitwisseling een zogenaamde spoor 1 of spoor 2 aanwijzing krijgt. Uitwisselingen met een spoor 1 aanwijzing moeten elektronisch verlopen terwijl uitwisselingen met een spoor 2 aanwijzing niet alleen elektronisch, maar ook volgens kwaliteits- en technische standaarden moeten verlopen. Technische standaarden worden in een NEN-norm vastgelegd.

Vervolgens wordt het proces om te komen tot een AMvB ingezet. In dit proces vindt een internetconsultatie plaats en doen de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Nederlandse Zorgautoriteit en de Autoriteit Persoonsgegevens uitvoeringstoetsen. Daarnaast vindt een onderzoek plaats om de effecten op de regeldruk en de kosten en opbrengsten in kaart te brengen. Ten slotte wordt de AMvB ter goedkeuring aan de Eerste en Tweede Kamer voorgelegd.

Meerjarenagenda Wegiz

Al eerder is een aantal gegevensuitwisselingen geprioriteerd. In de brief wordt de actuele stand van zaken en het mogelijke tijdpad gegeven. Wij zetten die in een tabel.

¹ Alle stukken voor de commissie zijn te vinden op https://www.eerstekamer.nl/commissievergadering/20230131_vws_2

² Voor een uitgebreide beschrijving zie: <https://zorgnetoost.nl/2021/10/21/samenvatting-kamerbrief-wegiz/>

Tabel 1. Mogelijk tijdpad per gegevensuitwisseling.

Uitwisseling	Spoor	Stand van zaken	Datum inwerkingtreding
Overdracht van patiëntgegevens tussen instellingen waar medisch specialistische zorg wordt verleend (Basis-gegevensset Zorg, BgZ)	Spoor 2-aanwijzing	<ul style="list-style-type: none"> - FMS stelt kwaliteitsstandaard op die voor de zomer 2023 wordt opgenomen bij ZIN; - NEN-norm in consultatie, najaar 2023 gereed. 	Publicatie van de AMvB in 2024, inwerkingtreding in 2025.
Beeldbeschikbaarheid en bijbehorend verslag (Radiologie) tussen MSZ-instellingen	Spoor 2-aanwijzing	<ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitsstandaard is klaar. - NEN-norm in concept klaar, twijfels over werkbaarheid, daarom praktijkbeproeving met leveranciers en zorgveld. - 	Uitstel van inwerkingtreding naar 1 juli 2025.
Verpleegkundige overdracht	Spoor 1-aanwijzing	<ul style="list-style-type: none"> - Kwaliteitsstandaard wordt naar verwachting begin 2023 gepubliceerd. - Effectmeting door het zorgveld naar positieve effecten van de kwaliteitsstandaard. - Onderzoek naar benodigde implementatieondersteuning van kleinere zorgaanbieders. - 	Geen datum genoemd.
Medicatieoverdracht: Versturen recept door huisarts aan de terhandsteller	Spoor 1-aanwijzing	<ul style="list-style-type: none"> - Bijna klaar, uitwerking ontsluiting gegevens naar PGO moet nog gebeuren. 	Treedt 1 januari 2024 inwerking
Medicatieoverdracht: medicatiegegevens beschikbaar bij voorschrijven, ter hand stellen en toedienen	Spoor 2-aanwijzing	<ul style="list-style-type: none"> - NEN-traject gestart. - Vervolg na beëindigen Kickstart Programma Medicatieoverdracht (net gestart, looptijd 2 jaar). 	Geen datum genoemd, maar naar verwachting dus niet voor 2025.
Acute zorg (toegevoegd in IZA)	Niet nader beschreven		

Grondslagen voor gegevensuitwisseling

Zoals in het IZA³ aangekondigd zal de minister naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 de ‘beleidslijn inzake de herijking van grondslagen’ publiceren, waarin vastgelegd wordt of gegevens uitgewisseld mogen worden⁴. Dan gaat het o.a. over de vraag of opt-out toegestaan is: uitwisseling

³ Zie <https://zorgnetoost.nl/2022/12/01/kennisdocument-integraal-zorgakkoord-onderdeel-gegevensuitwisseling-oktober-2022/>

⁴ Wij maakten hier al eerder een samenvatting van zie: <https://zorgnetoost.nl/2022/05/13/samenvatting-kamerbrief-herijking-grondslagen-voor-gegevensuitwisseling-in-de-zorg/>

mag, tenzij de patiënt uitdrukkelijk bezwaar maakt. Een wetsvoorstel voor aanpassing van de grondslagen in de acute zorg wordt voorbereid. Verder kondigt de minister aan een publiekscampagne te starten bij de lancering van Mitz, de landelijke voorziening waarmee burgers toestemming kunnen registreren en beheren.

Een voorziening waarmee we overigens in Twente nog dit jaar een pilot gaan uitvoeren.

Hergebruik van data

De minister acht het van groot belang dat data hergebruikt kan worden. Het loskoppelen van data en functionaliteit, een open API-strategie en een beleidslijn voor secundair gebruik moeten dat ondersteunen. De minister geeft in zijn brief aan dat het uitwisselingssysteem dat wordt gebruikt niet per wet of AMvB voorgeschreven wordt. De Wegiz stelt namelijk elektronische uitwisseling verplicht, niet het gebruik van een elektronisch uitwisselingssysteem.

Financiering

Op vragen over de financiële haalbaarheid en eventuele compensatie van ICT-kosten als die niet gecompenseerd worden door bezuinigingen op bijvoorbeeld administratieve lasten antwoordt de minister dat bij de toets of een uitwisseling op de meerjarenagenda komt, al gekeken wordt naar de kosten en baten en dat dit ook nog eens gebeurt voordat het proces om te komen tot een AMvB in gang wordt gezet.

Blijkt dat er een verkeerde balans is tussen wie de kosten maakt en wie de opbrengsten krijgt, dan zal de NZA gevraagd worden aanpassingen te doen in de bekostigingssystematiek.

De minister wijst er op dat een deel van de kosten al betaald is vanuit de verschillende VIPP-regelingen. Daarnaast zal hij per uitwisseling kijken of er middelen beschikbaar moeten en kunnen worden gesteld ter dekking van de implementatiekosten.

Patiëntrechten en bewustwording

Patiënten hebben rechten die onder meer zijn vastgelegd in de WGBO en de AVG. Recht op inzage in en correctie van eigen gegevens maken daar deel van uit. De minister geeft aan dat het in principe aan de zorgaanbieders is om aan deze rechten uitvoering te geven, wel laat hij in de NEN-normering deze rechten als richtinggevend kader meenemen. De minister acht het van groot belang dat iedereen op de hoogte is van zijn rechten en plichten waar het gaat om delen van gezondheidsgegevens. Daarom wordt veel aandacht besteed aan bewustwording en de ontwikkeling van 'gezondheidsvaardigheden', door het Nivel omschreven als: 'de vaardigheden van mensen om informatie over gezondheid te verkrijgen, te begrijpen, te beoordelen en te gebruiken bij het nemen van gezondheids-gerelateerde beslissingen'. PGO's en het gebruik daarvan nemen een speciale plek in. In 2025 moet er sprake zijn van goed functionerende PGO's⁵.

Relatie Wegiz en EHDS

In de brief gaat de minister nader in op de relatie tussen de Wegiz en de European Health Data Space, de Europese verordening m.b.t. gegevensuitwisseling in de zorg. Deze verordening regelt alleen dat wanneer gegevens elektronisch beschikbaar zijn, deze elektronisch uitgewisseld moeten worden. Communiceren per fax of papier blijft daarbij nog altijd mogelijk, terwijl de Wegiz elektronisch uitwisselen verplicht. Waar de Wegiz substantieel verschilt van de EHDS, bijvoorbeeld

⁵ Zie ook: <https://zorgnetoost.nl/2022/06/29/samenvatting-kamerbrief-pgo-23-6-2022-en-verkenning-zorginstituut-naar-pgos/>

op het punt van certificering versus zelfbeoordeling, heeft de minister in Brussel gevraagd om de EHDS in lijn te brengen met de Wegiz. De minister verwacht hier eind maart 2023 meer over te kunnen melden.

De minister is van mening dat het op één lijn brengen van de toegang tot gezondheidsgegevens voor burgers in de EU niet betekent dat de zorgprocessen eenduidig ingericht moeten worden. Dit moet bij de lidstaten blijven. Overigens zegt de EHDS daar ook niets over⁶.

Toezicht

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zal belast worden met het toezicht op naleving van de wet. Omdat de technische eisen in een NEN-norm zijn vastgelegd is controle daarop redelijk gemakkelijk. Per uitwisseling zal worden vastgesteld of de Inspectie over voldoende capaciteit en kennis beschikt of iets extra's nodig heeft.

Aanpalende trajecten

Naast het Wegiz-traject beschrijft de minister een aantal aanpalende trajecten die zijn ingezet:

- Generieke functies: elementen die in verschillende uitwisselingen voorkomen en die zorgen voor de vindbaarheid en toegankelijkheid van gegevens. In het Afwegingskader publieke sturing op generieke functies beschrijft de minister hoe hij hierin regie gaat nemen en welke overheidsinterventies hierbij mogelijk zijn⁷.
- Infrastructuur: de minister heeft onderzoek laten doen naar de scenario's om gegevensuitwisseling middels een landelijk dekkende infrastructuur te faciliteren. De uitkomsten hiervan worden begin 2023 gedeeld met de beide Kamers.
- Leveranciersmanagement: De minister verwacht begin 2023 meer te kunnen vertellen over welke instrumenten hij in kan zetten om de zorg-ICT markt open en eerlijker te maken⁸.
- Nationale Visie en strategie: In het eerste kwartaal van 2023 stuurt de minister de Nationale Visie en strategie naar de Tweede Kamer. Hierin wordt de ontwikkeling van het gezondheidsinformatiestelsel voor de komende tien jaar beschreven. Gezondheid en preventie staan centraal en hybride zorg wordt de norm. De visie geeft de minister de mogelijkheid om te sturen op besluiten over infrastructuren, generieke functies en prioriteiten voor de komende jaren.

Vervolg

Op 31 januari vergadert de Eerste Kamercommissie VWS en komt de brief met vragen over de Wegiz aan de orde. Vervolgens stemt de Eerste Kamer over het wetsvoorstel. Officieel is nog niet bekend wanneer dat gaat gebeuren, maar wij horen de datum van 13 februari regelmatig klinken. Wij houden jullie op de hoogte.

⁶ Zie <https://zorgnetoost.nl/2022/05/23/samenvatting-kamerbrief-over-europese-en-nederlandse-wet-en-regelgeving-inzake-gegevensuitwisseling-in-de-zorg/>

⁷ Zie <https://zorgnetoost.nl/2022/10/12/kennisdocument-generieke-functies-en-landelijke-voorzieningen/>

⁸ Zie <https://zorgnetoost.nl/2022/09/09/samenvatting-onderzoek-en-kamerbrief-naar-marktwerking-in-de-zorg-ict-september-2022/>